

راهنمای نگارش "فهرست منابع" به سبک ونکوور

تهیه و تنظیم: پروانه مدیرامانی^۱

چرا مأخذ نویسی؟

موجب افزایش اعتبار علمی نویسنده و نیز نوشه او می شود.

اخلاق نگارش (رعایت امانت در استفاده از نوشه دیگران) نیز رعایت می شود.

اطلاعات و منابع بیشتری را در اختیار خوانندگان و پژوهشگران بعدی قرار می دهد.

خواننده نسبت به صحت و درستی متن اطمینان می یابد.

تاریخچه: اولین بار در سال ۱۹۷۸ گروه کوچکی از سردییران مجلات پزشکی در ونکوور بریتیش کلمبیا برای تهیه راهنمای نگارش مقالات ارائه شده در مجلات پزشکی گرد هم جمع شدند و به نام گروه ونکوور نامگذاری شد. حاصل این گرددۀمایی در سال ۱۹۷۹ راهنمای نگارش فهرست منابع بود که توسط کتابخانه ملی پزشکی آمریکا ارائه شد. با توسعه این گروه کمیته بین المللی سردییران مجلات پزشکی شکل گرفت. این کمیته ویرایش‌های متعددی از "قوانین یکدست و هماهنگ جهت نوشه های ارائه شده به مجلات زیست پزشکی" تهیه و چاپ کرد که بطور کامل در سال ۱۹۹۷ تجدید نظر شد و ویرایش اصلی و نهایی آن در سال ۲۰۰۱ به اتمام رسید.

هم اکنون بیش از ۵۰۰ نشریه حوزه علوم پزشکی از این قوانین پیروی می کنند، و در ایران نیز بسیاری از مجلات علمی - پژوهشی این شیوه را به کار می بند. علایم و نقطه گذاریهای ارائه شده در سبک ونکوور بر اساس استاندارد بین المللی ANSI^۲ است که کتابخانه ملی پزشکی آمریکا^۳ برای تهیه کلیه پایگاه های اطلاعاتی خودش به کار می برد. نشانی اینترنتی این کمیته: <http://www.icmje.org/>

^۱ کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد. پست الکترونیکی: modiramanip@mums.ac.ir

کلیات مربوط به شیوه و نکوور

- فهرست منابع، باید حاوی مشخصات منابعی باشد که در تهیه نوشته خود مورد استفاده قرار داده اید، مثل کتاب، مقاله چاپ شده در یک مجله، جزوه آموزشی و یا حتی مطلبی در محیط وب (اینترنت).
- این مشخصات باید به صورتی نوشته شوند که خوانندگان متن شما بتوانند به سهولت منبع مورد نظر را یافته و به اصل آن رجوع نمایند.
- فهرست منابع تهیه شده را باید در پایان متن خود قرار دهید.
- ترتیب نوشتمنابع در این فهرست، به ترتیب استفاده یا ظهور آنها در متن و با استفاده از اعداد در داخل پرانتز مشخص می شود به عبارتی دیگر به هر منبع مورد استفاده یک عدد اختصاص می یابد. مثال:

There have been efforts to replace mouse inoculation testing with invitro tests, such as enzyme linked immunosorbent assays (۵۷، ۶۰) or polymerase chain reaction, (۲۰-۲۲) but these remain experimental.

- وقتی که به هر منبع ، عددی اختصاص می دهید، هر بار که در متن مجدداً می خواهید به آن منبع استناد کنید، باید همان عدد را درج نماید.
- علائم نقطه گذاری بسیار مهم هستند چون هر یک دارای معنا و مفهوم از نظر استانداردهای بین المللی هستند.
- وقتی در بخشی از متن به چند منبع (که شماره های آنها، متواتی و پشت سر هم است) استناد کنید، از خط فاصله (-) برای توالی اولین عدد و آخرین عدد استفاده کنید. مثل : (۳-۸)
- وقتی در بخشی از متن، به چند منبع (که شماره های آنها پشت سر هم نیست) می خواهید استناد کنید، بین هر شماره با شماره بعدی، یک علامت ویرگول و بدون فاصله قرار دهید و می توانید هم به شکل بالانویس superscript و هم به شکل معمولی ارائه دهید. مثل :
- in the text, e.g. ^{۱-۴، ۱۰، ۱۲} or (۱-۴، ۱۰، ۱۲).

^۱ The American National Standards Institute (ANSI)

^۲ National Library of Medicine (NLM)

اصول کلی مأخذ نویسی کتاب :

نام خانوادگی نویسنده (فاسله) حرف یا حروف اول نام کوچک(نقطه) شماره ویرایش(نقطه) محل نشر() ناشر() سال انتشار(نقطه)

مثال:

Ringsven MK, Bond D. Gerontology and leadership skills for nurses. 2nd ed. Albany (NY): Delmar Publishers; 1996.

✓ نکات مهم:

۱. اگر نویسنده‌گان کتاب، شش نفر یا کمتر از شش نفر بودند، باید نام همه آنان درج شود. در هنگام تایپ اسمی، بین هر اسم، یک ویرگول و سپس یک فاسله قرار دهید. پس از تایپ آخرین اسم، به جای ویرگول، نقطه بگذارید.
۲. اگر اسمی افراد بیش از شش نفر باشد، ابتداء نام شش نفر اول را تایپ کرده و پس از درج یک ویرگول و یک فاسله، عبارت "et al" را تایپ کنید سپس یک نقطه و یک فاسله درج نمایید. مثال: Rose ME, Huerbin MB, Melick J, Marion DW, Palmer AM, Schidling JK, et al.
۳. اسمی افراد به همان ترتیب درج آنها در کتاب تایپ شوند.
۴. شماره ویرایش مثل: 2nd ed ; 4th ed ; 3rd ed;
۵. اولین حرف نام نویسنده، ویراستار، عنوان و همچنین کلمات و نامهای خاص را با حروف بزرگ تایپ کنید.
۶. محل نشر یعنی اولین شهری که در پایین صفحه عنوان کتاب نوشته شده است. اگر نام بیش از یک شهر وجود دارد، فقط نام اولین شهر را درج کنید. از به کار بردن کلماتی مانند USA یا Britania و نظایر آن خودداری کنید. مثال: St. Louis
۷. اسم ناشر را بطور کامل و خوانا بنویسید.
۸. برای شماره صفحه نخست حرف P (نقطه) را تایپ کنید و سپس شماره صفحات منبع مورد استفاده را بنویسید. مثلا:

p. ۱۲۲-۹

p. ۱۱۲۹-۵۷

✓ زمانی که از صفحات مختلف یک منبع استفاده کرد هاید و شماره صفحات هم پشت سرهم و متوالی نیست، مشابه مثال زیر عمل کنید:

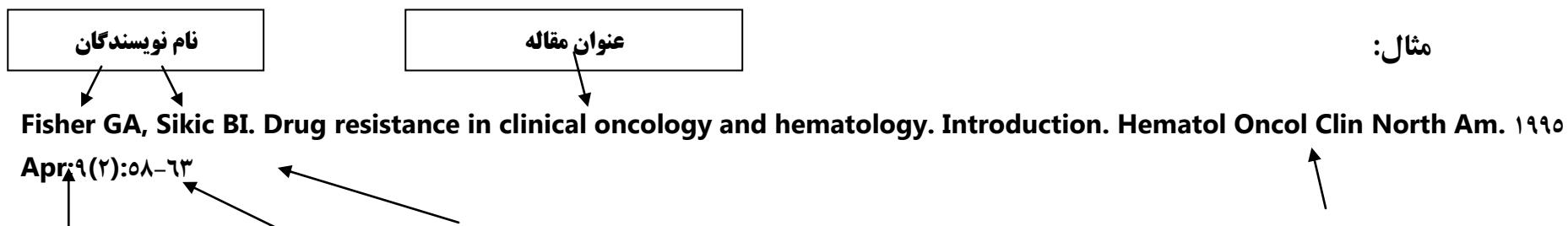
p. ۳۳۳، ۳۳۸، ۳۴۰-۵

۹. چنانچه کتاب مورد استفاده از چند جلد تشکیل شده ، شماره جلد را پس از تاریخ انتشار و قبل از صفحات بنویسید. بجای استفاده از کلمه **Volume** (جلد) ، از کوتاه شده آن یعنی **Vol** استفاده کنید. مثل:

New York: Academic press; ۲۰۰۳. Vol. ۲ p. ۱۳۴-۴۸

اصول کلی مأخذ نویسی مقاله:

نام خانوادگی نویسنده(فاصله) حرف اول نام کوچک(نقطه) عنوان مقاله(نقطه) نام مجله(نقطه) (فاصله) سال انتشار(فاصله) ماه(;) (جلد) یا دوره انتشار(شماره)(:) شماره صفحات

سال و ماه انتشار

جلد و شماره

شماره صفحات

نام مجله

✓ نکات مهم:

۱. اگر نویسنده‌گان مقاله، شش نفر یا کمتر از شش نفر بودند، باید نام همه آنان درج شود. در هنگام تایپ اسامی، بین هر اسم، یک ویرگول و سپس یک فاصله قرار دهید. پس از تایپ آخرین اسم، به جای ویرگول، نقطه بگذارید.
۲. اگر اسامی افراد بیش از شش نفر باشد، ابتدا نام شش نفر اول را تایپ کرده و پس از درج یک ویرگول و یک فاصله، عبارت "et al" را تایپ کنید سپس یک نقطه و یک فاصله درج نمایید. (در قانون جدید، نام همه افراد ذکر می‌شود)
۳. اولین حرف نام نویسنده (ها)، عنوان و همچنین کلمات و نامهای خاص را با حروف بزرگ تایپ کنید.
۴. نوشتن جلد و شماره مجله ضروری است.
۵. عنوان مجله را مطابق سبک مدلاین Medline به صورت مخفف بنویسید. در واقع شیوه نگارش مشخصات مقاله در پایگاه اطلاعاتی مدلاین به سبک استاندارد و تکوّر است.
www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed پس از نام مجله (نقطه) بگذارید. نشانی اینترنتی پایگاه مدلاین:
۶. به مثالهای زیر توجه کنید:

British Journal of Urology Br J Urology

New England Journal of Medicine N Eng J Med

American Journal of Genetics Am J Hum Genet

اصول کلی مأخذ نویسی منابع اینترنتی

منابع اینترنتی عبارتند از: نرم افزار Software؛ صفحات وب Web Pages؛ مجلات الکترونیکی Electronic Journals؛ کتابهای الکترونیکی Electronic Books و پایگاههای اطلاعاتی Databases.

Department of Health. Creutzfeldt Jakob disease:guidance for healthcare workers [homepage on the Internet]. c2003 [updated 2003 Mar 22; cited 2003 Nov 9]. Available from: <http://www.doh.gov.uk/pdfs/cjdguidance.pdf>

۱. نویسنده یا تهیه کننده : Department of Health
۲. عنوان صفحه(مدرک): Creutzfeldt Jakob disease:guidance for healthcare workers
۳. نوع منبع : درج عبارت [homepage on the Internet]
۴. تاریخ تهیه: c2003
۵. تاریخ روزآمد سازی: cited 2003 Nov 9 [updated 2003 Mar 22] (؛) تاریخ مشاهده و استناد به صفحه:
۶. درج عبارت Available from (:) نشانی اینترنتی

در جدول زیر بر اساس نوع منبع مثالهایی از ارجاع در متن^۴ و مأخذ نویسی در فهرست منابع^۵ همراه با فیلد مربوطه در کاربرگه نرم افزار مدیریت مراجع EndNote نسخه ۱۰ آورده شده است:

نوع منبع	مثال در متن In-Text Example	مثال در فهرست منابع Reference List Example	فیلد مربوطه در کاربرگه EndNote X1
----------	--------------------------------	---	--------------------------------------

⁴In-Text Example

⁵Reference List Example

Book	۱. Comfort A. A good age. London: Mitchell Beazley; ۱۹۹۷.	The theory was first propounded in ۱۹۹۳ by Comfort 'that ... Comfort ' claimed that '...'	با یک نویسنده
Book	۲. Madden R, Hogan T. The definition of disability in Australia: moving towards national consistency. Canberra: Australian Institute of Health and Welfare; ۱۹۹۵.	'... new definition of disability.' Madden and Hogan have stated that... ^۱	۶-۲ نویسنده
Book	۳. Rodgers P, Smith K, Williams D, Jones A, Brown W, Green B, et al. The way forward for Australian libraries. Perth: Wombat Press; ۲۰۰۲.	Numerous academic librarians ^۲	بیش از شش نویسنده
Book	۴. Advertising in the Western Cape. Cape Town: ABC Publishers; ۱۹۹۱.	'...the most-accepted definition.' ^۳	بدون نویسنده
Book	۵. Brown P. Corals in the Capricorn group. Rockhampton: Central Queensland University; ۱۹۸۲. ۶. Brown P. The effects of anchor on corals. Rockhampton: Central Queensland University; ۱۹۸۸.	University research ^{۴-۵} has indicated that....	آثار متعدد از یک نویسنده با پژوهشگر
Edited Book	۷. Kastenbaum R, editor. Encyclopedia of adult development. Phoenix: Oryx Press; ۱۹۹۳.	The most comprehensive work on the subject ^۶ ...	ویراستار
Book	۸. Renton N. Compendium of good writing. ۳rd ed. Milton: John Wiley & Sons; ۲۰۰۴. شماره ویرایش پس از عنوان اثر قید می شود مانند: ۴ th ed یا ۲ nd ed یا ۳ rd ed	The latest preferred style ... ^۷	ویرایش های گوناگون یک کتاب
Book <small>مدخل یا کلمه را در فیلد accession Number وارد نمایید.</small>	۹. Oxford dictionary for scientific writers and editors. Oxford: Clarendon; ۱۹۹۱. Parabola; p.۸۹.	'is defined as ...' ^۸	دانره المعارف یا واژه نامه
Book section	۱۰. Blaxter M. Social class and health inequalities. In: Carter C, Peel J, editors. Equalities and inequalities in health. London: Academic Press, ۱۹۷۶; p. ۳۶۹-۸۰.	As discussed by Blaxter ^۹ ...	فصلی از کتاب (با نویسنده)
Book section	۱۱. Solving the YTK problem. In: Bowd D, ed. Technology today and tomorrow. New York: Van Nostrand Reinhold, ۱۹۹۵; p. ۲۷-۴۰.	Achieving a life of its own ^{۱۰} ...	فصلی از کتاب (بدون نویسنده)
Electronic Book <small>بارت monograph online را در فیلد type of medium در فیلد Date ۲۰۰۴ sep ۲۸ Accessed name of NLM Library database</small>	۱۲. Pettinger R. Global organizations [monograph online]. Oxford: Capstone Publishing; ۲۰۰۲ [cited ۲۰۰۴ Sep ۲۸]. Available from: NLM Library	Pettinger's work on the topic ^{۱۱} ...	کتاب الکترونیکی
Book Short pamphlet در فیلد title	۱۳. Pharmaceutical Society of Australia. Medicines and driving [pamphlet]. Sydney: Pharmaceutical Society of Australia; ۱۹۹۸.	The pamphlet produced by the Pharmaceutical Society of Australia ^{۱۲}	پوستر (بروشور)
Thesis	۱۴. Wood MA. A study of the perception of the impact of modelling on the development of commitment to	As discussed by Wood ^{۱۳}	پایان نامه

Thesis Type در فیلد PhD	action in decision conferencing [PhD thesis]. Perth (WA): Curtin University of Technology; ٢٠٠٤.		
Conference Proceeding Harnden P, Joffe JK, Jones WG در فیلد Editors, Germ cell tumours V در فیلد Title. Proceedings of the ٥th Germ Cell Tumour Conference در فیلد ConferenceName, ٢٠٠١ Sep ١٣-١٥ of Conference, Leeds, UK ConferenceLocation, New York Accession Number, Springer در فیلد Publisher	١٥. Harnden P, Joffe JK, Jones WG, editors. Germ cell tumours V. Proceedings of the ٥th Germ Cell Tumour Conference; ٢٠٠١ Sep ١٣-١٥; Leeds, UK. New York: Springer; ٢٠٠٢.	This was discussed at the conference ^{١٥}	خلاصه مقالات کنفرانس ها
Book	١٦. Cowle C, Walker D. The art of apple branding. Hobart: Apples from Oz; ٢٠٠٥	The poster "Buy Australian Apples" ^{١٦}	تصویری از یک کتاب
فیلد مربوطه در کاربرگه EndNote X1	مثال در فهرست منابع Reference List Example	مثال در متن In-Text Example	مجله چاپی
Journal Article	١٧. Wharton N. Health and safety in outdoor activity centres. J Adventure Ed Outdoor Lead. ١٩٩٦;١٢(٤):٨-٩.	As mentioned by Wharton, ^{١٧} ...	مقاله با نویسنده
Journal Article	١٨. Anorexia nervosa. Br Med J. ١٩٧٩;٢(١):٥٢٩-٣٠.	It's a growing problem in the U.K. ^{١٨} ...	مقاله بدون نویسنده
فیلد مربوطه در کاربرگه EndNote X1	مثال در فهرست منابع Reference List Example	مثال در متن In-Text Example	مجله الکترونیکی
Journal Article type of Serial online Article Access ٢٠٠٢ Oct ١٦ date	٢٢. Reid DB. Australasian association of doctors' health advisory services. Med J Australia [serial online]. ٢٠٠٥ [cited ٢٠٠٦ Mar ٢٨];١٨٢(٥):٢٥٥. Available from: Health and Medical Complete.	The economic policy issues raised by the Internet are discussed in detail by Madden ^{٢٢} ...	مقاله کامل در پایگاه اطلاعاتی (با نویسنده)
Journal Article	٢٣. Cell tropism of Salmonella enterica. Int J Med Microbiol [serial online]. ٢٠٠٤ [cited ٢٠٠٦ Mar ٢٨]; ٢٩٤(٤):٢٢٥-٣٣. Available from: Health and Medical Complete.	The internet has had a huge impact on the Australian economy ^{٢٣}	مقاله کامل در پایگاه اطلاعاتی (بدون نویسنده)
Journal Article Serial on the internet type of article name of database	٢٥. Sopensky E. Ice rink becomes hot business. Austin Business Journal [serial on the Internet]. ٢٠٠٢ [cited ٢٠٠٢ Oct ١٦]; ١٠(٤). Available from: http://www.bizjournals.com/austin/stories/2002/10/14/smallb1.html .	Recreational venue of a seasonal nature can still be profitable ^{٢٥}	مقاله کامل از محیط وب (اینترنت) با نویسنده
Generic	٢٨. Iver V, Farquhar C, Jepson R. The effectiveness of oral contraceptive pills versus placebo or any other medical treatment for menorrhagia. [Cochrane review] In: The	This is debated by Iver, Farquhar and Jepson ^{٢٨}	مقاله مروری کوکرن

فیلد مربوطه در کاربرگه EndNote X1	مثال در فهرست منابع Reference List Example	مثال در متن In-Text Example	محیط وب WWW
Web Page در Home page on the internet Type of medium ۲۰۰۳ Mar : year ۲۰۰۳ در فیلد ۲۲ : last Update Date Access Date ۲۰۰۳ Nov ۹ نامه های الکترونیکی در فیلد URL	۲۹. Department of Health. Creutzfeldt Jakob disease: guidance for healthcare workers [homepage on the Internet]. c۲۰۰۳ [updated ۲۰۰۳ Mar ۲۳; cited ۲۰۰۳ Nov ۹]. Available from: http://www.doh.gov.uk/pdfs/cjdguidance.pdf	A good example of how students can learn online about referencing at their own pace can found at curtin University .	صفحه وب دارای عنوان
Web Page Curtin University of Technology در فیلد Title بقیه موارد مانند مثال فوق	۳۰. Curtin University of Technology [homepage on the Internet]. Perth: Curtin University; c۲۰۰۴ [updated ۲۰۰۴ May ۲۱; cited ۲۰۰۴ Dec ۲۱]. Available from: http://www.curtin.edu.au/	...Curtin University library launched an improved version of their homepage.	صفحه وب بدون عنوان
Web Page Leafy seadragons and weedy seadragons در فیلد Title	۳۱. Leafy seadragons and weedy seadragons [homepage on the Internet]. c۲۰۰۱ [updated ۲۰۰۱ Aug ۱; cited ۲۰۰۴ Dec ۱۰]. Available from: http://www.windspeed.net.au/~jenny/seadragons/ .	Both Leafy Seadragons and Weedy Seadragons are protected species.	صفحه وب بدون نویسنده
Web Page Year در فیلد No date Access date ۲۰۰۳ Feb ۷	۳۲. McCook A. Pre-diabetic condition linked to memory loss [homepage on the Internet]. No date [cited ۲۰۰۳ Feb ۷]. Available from: http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/news_11031.html	A link between these conditions has been noted by McCook.	صفحه وب بدون تاریخ
Web Page Image on the internet در فیلد Type of Medium ۲۰۰۶ Jan ۲۸ : Year ۲۰۰۲ در فیلد ۲۰۰۶ : Last Update Date در فیلد Access Date Feb ۱۵	۳۳. Great Barrier Reef Marine Park Authority [image on the Internet]. c۲۰۰۲ [updated ۲۰۰۶ Jan ۲۸; cited ۲۰۰۶ Feb ۱۵]. Available from: http://www.gbrmpa.gov.au/corp_site/info_services/science/bleaching/	The image of the bleached coral	تصویر در محیط وب
Web Page [Standard Online] در فیلد Type of Medium در فیلد AS ۱۱۸۲-۱۹۹۷ در فیلد Accession Number, Standards	۴۱. Standards Australia. Size clothing scheme for infants' and children's clothing – underwear and outerwear [standard online]. c۱۹۹۷ [cited ۲۰۰۶ Feb ۲۲]; AS ۱۱۸۲-۱۹۹۷. Available from: Standards Australia Online.	from Standards Australia	استاندارد در محیط وب
		This was later confirmed (Savieri S)	نامه های الکترونیکی

	نامه های الکترونیکی در فهرست منابع ذکر نمی شود، زیرا امکان پیگیری توسط خوانندگان وجود ندارد.	۱۹۹۹, personal communication, April ۲۴) that an outbreak occurred in London at this time.	Emails
Journal Article عنوان گروه بحث در ECPOLICY Journal Discussion list on the Internet در فیلد Type of Article نامه های اینترنتی در فیلد Database	۴۷. Little L. Two new policy briefs. ECPOLICY [discussion list on the Internet]. ۲۰۰۲ Apr ۱۶ [cited ۲۰۰۲ Nov ۱۳]. Available from: http://www.askeric.org/Virtual_Listserv_Archives/ECPOLICY/2002/Apr_2002/Msg0003.html	... as discussed by Little. ۴۷	نامه های موجود در گروه های بحث حرفه ای E-mail discussion list – web archive
Computer program Type CD-ROM	۴۸. Anderson SC, Poulsen KB. Anderson's electronic atlas of haematology [CD-ROM]. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins; ۲۰۰۲.	...in Anderson's <i>Electronic Atlas of Haematology</i> ۴۸	لوح های فشرده CD-ROM

أنواع منابع دیگر:

• Pamphlet : پمفلت

- Pharmaceutical Society of Australia. Medicines and driving [pamphlet]. Pharmaceutical Society of Australia; ۱۹۹۸. DR-۷.
- ورقه یا بروشور Leaflet داخل بسته های تجهیزات و وسایل
- Lamasil [package insert]. East Hanover (NJ): Sandoz Pharmaceuticals Corp; ۱۹۹۲.

• کتابی از یک سلسله انتشارات

- Bennett GL, Horuk R. Iodination of chemokines for use in receptor binding analysis. In: Horuk R, editor. Chemokine receptors. New York (NY): Academic Press; ۱۹۹۷. p. ۱۳۴-۴۸. (Methods in enzymology; vol ۲۸۸).
- Hanrahan C. Valerian. In: Krapp K, Longe JL, editors. The Gale encyclopedia of alternative

• مدخلی از یک دائره المعارف

medicine. Michigan: Gale Group; ۲۰۰۱. vol ۴ p. ۱۷۶۸-۷۰.

• مطلبی از یک وبلاگ

- Holt M. The Health Care Blog [Internet]. San Francisco: Matthew Holt. ۲۰۰۳ Oct - [cited ۲۰۰۹ Feb ۱۳]. Available from: http://www.thehealthcareblog.com/the_health_care_blog/.
- KidneyNotes.com [Internet]. New York: KidneyNotes. c۲۰۰۶ - [cited ۲۰۰۹ Feb ۱۳]. Available from: <http://www.kidneynotes.com/>.

منابعی که می توان برای کسب اطلاعات بیشتر به آنها مراجعه کرد:

- American Medical Association manual of style: a guide for authors and editors. ۹th ed. Baltimore: williams & Wilkins; ۱۹۹۸
- International Committee of Medical Journal Editors. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. Med Educ ۱۹۹۹;۳۳:۶۶-۷۸. available at: <http://www.icmje.org/>
- International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Sample References. Available at: http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html.
- University of Western Australia Vancouver Referencing Guide: available at: http://www.library.uwa.edu.au/help/guides/vancouver_citation_style
- University of Queensland Vancouver Referencing Guide: available at: <http://www.library.uq.edu.au/training/citation/vancouv.pdf>